

POSTANOWIENIE

23 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 23 września 2025 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi K.G. o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie
z 15 maja 2023 r., II Ca 1323/22,
wydanego w sprawie z powództwa K.G.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,

**odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądza od
skarżącej na rzecz Towarzystwa Ubezpieczeń spółki akcyjnej w
W. koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 900 (dziewięćset)
zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie
w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie
tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanej do dnia
zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 15 maja 2023 r. (II Ca 1323/22), wydanym w sprawie z powództwa K.G. przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń spółce akcyjnej w W. o zapłatę, Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił apelację powódki wniesioną od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z 2 sierpnia 2022 r. (I C 142/22), oddalającego jej powództwo o zasądzenie kwoty 2 697 zł z

odsetkami ustawowymi z tytułu zwrotu kosztów najmu przez R.Ż. pojazdu zastępczego, przysługującego poszkodowanej od pozwanego ubezpieczyciela w związku z jego odpowiedzialnością za szkodę w jej pojeździe, wynikającą z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, zawartej ze sprawcą kolizji drogowej. Powódka dochodziła od pozwanego wierzytelności przelanej przez poszkodowaną na rzecz powódki, obejmującej część kosztów najmu pojazdu zastępczego, której pokrycia ubezpieczyciel odmówił.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem opisanego prawomocnego wyroku, powódka zarzuciła naruszenie art. 361 k.c. w zw. z art. 6 k.c., art. 354 § 2 k.c. w zw. z art. 362 k.c. i art. 826 §1 k.c. w zw. z art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2025 r., poz.367, dalej: „u.u.o.”), dalej naruszenie art. 436 § 2 k.c. w zw. z art. 415 k.c. w zw. z art. 805 §1 i 2 k.c. oraz art. 436 § 2 k.c. w zw. z art. 415 k.c. w zw. z art. 805 §1 i 2 k.c i art. 19 ust. 1 u.u.o., a także naruszenie art. 245 k.p.c. Skarżąca wniosła o stwierdzenie, że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie jest niezgodny z tymi przepisami. Podniosła, że przez jego wydanie została jej wyrządzona szkoda w kwocie 5 613 zł, na którą składa się kwota 2 697 zł należności głównej z odsetkami ustawowymi za opóźnienie dochodzona w powyższym postępowaniu oraz koszty tego postępowania. Wskazała także, że wzruszenie prawomocnego wyroku w drodze innych środków nie było i nie jest możliwe, albowiem w tej sprawie, ze względu na wartość jej przedmiotu, nie przysługuje skarga kasacyjna, nie ma także podstaw do wznowienia postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego celem jest uzyskanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie roszczeń odszkodowawczych od Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego, uwzględniającym poglądy nauki prawa i orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, przyjmuje się jednolicie, że wyrokiem

niezgodnym z prawem - w rozumieniu art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c.- jest orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego z 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, nr 1, poz. 17; z 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35; z 3 czerwca 2009 r., IV CNP 18/09 oraz z 5 września 2008 r., I CNP 27/08). Niezgodność z prawem powodująca powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa musi mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, tylko bowiem w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności. Tę wykładnię podzielił Trybunał Konstytucyjny, orzekając w wyroku z 27 września 2012 r. (Sk 4/11, OTK-A 2012/8/97, Dz.U.2012, poz.1104), że art. 424¹ § 1 k.p.c. rozumiany w ten sposób, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji przysługuje tylko wtedy, kiedy niezgodność ta jest oczywista, rażąca i przybiera postać kwalifikowaną, jest zgodny z art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W świetle przedstawionego stanowiska judykatury, bezprawność judykacyjną, o której mowa w przywołanym 424¹ § 1 k.p.c., należy zatem definiować w sposób autonomiczny, węższy od tradycyjnie rozumianej bezprawności w dziedzinie odpowiedzialności cywilnej, z uwzględnieniem specyfiki sądowego stosowania prawa, istoty władzy sądowniczej i niezawisłości sędziowskiej (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 17 maja 2006 r., I CNP 14/06; z 28 marca 2007 r., II CNP 124/06; z 14 kwietnia 2008 r., II BP 62/07; z 25 marca 2009 r., V CNP 93/08; z 3 czerwca 2009 r., IV CNP 116/08 oraz z 20 stycznia 2011 r., I BP 4/10).

Ze względu na nadzwyczajny charakter tego środka prawnego oraz jego funkcję, skarga musi spełniać wysokie wymagania formalne, które podzielić należy na wymogi stawiane pismu procesowemu (art. 424⁵ § 2 k.p.c.), których ewentualne wadliwości podlegają naprawieniu oraz wymogi konstrukcyjne skargi (art. 424⁵ § 1 k.p.c.), których braki nie podlegają sanacji, lecz powodują obligatoryjne odrzucenie skargi *a limine* na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Skargi te, podobnie jak skargi kasacyjne, podlegają ponadto wstępnej kontroli Sądu Najwyższego przewidzianej w art. 424⁹ k.p.c., której celem jest wyeliminowanie skarg oczywiście bezzasadnych, co do których na pierwszy rzut oka, bez konieczności wnikliwej analizy prawnej, widoczna jest perspektywa ich oddalenia. Podobnie, jak w przypadku skarg kasacyjnych, podstawą skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, nie mogą być zarzuty dotyczące oceny dowodów lub ustaleń, stanowiących podstawę faktyczną zaskarżonego orzeczenia (art. 424⁴ zd. 2 k.p.c.) Nieskuteczne są zatem te podstawy procesowe lub materialnoprawne skargi, które, w istocie, maskują zarzuty skarżącego wobec oceny dowodów i ustaleń faktycznych Sądu drugiej instancji i do nich się odnoszą. Tego rodzaju sytuacja występuje w tej sprawie, skoro ocena, czy powódka wykazała, że koszty pojazdu zastępczego były ekonomiczne i celowe, podobnie jak ustalenie, czy w sprawie zaszyły szczególne okoliczności uzasadniające najem pojazdu zastępczego przez cedenta u innego podmiotu i na innych warunkach, niż proponował ubezpieczyciel, to nie są kwestie dotyczące materialnoprawnego zagadnienia rozkładu ciężaru dowodu (uregulowanego w art. 6 k.c., przywołanym w pierwszej podstawie skargi), lecz właśnie kwestie oceny przez Sąd drugiej instancji zebranego w sprawie materiału oraz poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych czyli kwestii wyłączonych spod kognicji Sądu Najwyższego w tym postępowaniu (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2010r, I CSK 482/09 i z 5 listopada 2010r, I CSK 23/10).

Odnosząc się natomiast do kwestionowanej przez powódkę wykładni i zastosowania przez Sąd Okręgowy w stanie faktycznym ustalonym w tej sprawie, przytoczonych w skardze norm prawa materialnego, należy ponownie odwołać się do przytoczonych wyżej rozważań dotyczących wąskiego rozumienia bezprawności judykacyjnej, która w tej sprawie nie wystąpiła (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 17 listopada 2011 r., III CZP 5/11, OSNC 2012, nr 3, poz. 28; uchwały Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2017 r., III CZP 20/17, OSNC 2018, nr 6, poz. 56; z 22 listopada 2013 r., III CZP 76/13, OSNC 2014, nr 9, poz. 85, z 30 listopada 2016 r., III CZP 74/16, OSNC 2017, nr 7-8, poz. 82).

Oczywista bezzasadność skargi w rozumieniu art. 424⁹ k.p.c., zachodzi wówczas, gdy przywołane podstawy skargi już *prima facie* pokazują, że nie ma

możliwości ich uwzględnienia, ponieważ nie miały miejsca, albo nie mogły mieć wpływu na treść orzeczenia. Nie ma zatem potrzeby prowadzenia szerokiej analizy prawnej i dokonywania pogłębionego badania trafności zaskarżonego orzeczenia w odniesieniu do zastosowania prawa i jego wykładni. Ocena zasadności skargi polega niejako na antycypowaniu roli sądu, który orzekałby merytorycznie co do skargi.

W sytuacji, w której z wstępnego oglądu sprawy wynika już, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia zostałaby oddalona przez Sąd Najwyższy, należy przyjąć, że jest ona oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 424⁹ k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2014 r., I BP 10/13).

W tej sytuacji, orzeczono, jak w sentencji (art. 424⁹ k.p.c.). O kosztach postępowania przed Sądem Najwyższym na rzecz przeciwnika skargi, który wniósł odpowiedź na skargę, orzeczono na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 i art.99 w zw. z art. 108 w zw. art. 424¹² w zw. art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust.5 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2023 r., poz.1935 ze zm.).

(A.D.)

[a.ł]